

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: U-I-22/99

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Ude

Glsoval sem za odločbo z dne 2. 12. 1999, s katero je sodišče zavzelo stališče, da drugi odstavek 72. člena ZDen ni v neskladju z Ustavo. V svojem pritrdilnem ločenem mnenju želim opozoriti le na nekaj vidikov, ki niso našli svojega odraza v obrazložitvi odločbe:

1. Kadar redna sodišča uveljavijo v zvezi z uporabo zakonskih določb neko pravno stališče (s pomočjo različnih metod interpretacije, z analogijo, z opredeljevanjem vsebine nedoločenih pojmov in z uporabo generalnih klavzul), ki ga razumno obrazložijo in ki mu ne mogoče očitati arbitrarnosti, Ustavno sodišče ni pooblaščno presoјati, ali je tako pravno stališče z vidika uporabe "navadnega" materialnega prava pravilno ali ne, temveč presoja le, ali je tako stališče skladno z Ustavo. Preprosto povedano, v konkretnem primeru bi lahko Ustavno sodišče poseglo v pravno stališče Vrhovnega sodišča RS le, če bi ugotovilo, da je stališče, "da so zavezanci za vrnitev podržavljenega premoženja v naravi dolžni plačati upravičencem odmeno zaradi nemožnosti uporabe premoženja od uveljavitve ZDen dalje" v neskladju z Ustavo, da bi bila torej v neskladju z Ustavo taka določba, zapisana v zakonu. Zaradi tega po mojem mnenju niti ni odločilno, ali je Vrhovno sodišče pravilno uporabilo vsa pravila za razlago zakonov, temveč je odločilno, ali je njegovo stališče vsebinsko v skladu z Ustavo ali ne.

Neskladnosti z Ustavo pa stališču Vrhovnega sodišča RS ni mogoče očitati. Res je sicer, da je opisano stališče Ustavno sodišče zavzelo v postopkih odločanja o ustavnih pritožbah, ne pa v postopkih abstraktne presoje ustavnosti zakonov. Vendar pa je v tem postopku abstraktne presoje ustavnosti 72. člena ZDen Ustavno sodišče v istem položaju kot pri odločanju o ustavnih pritožbah, saj mora ocenjevati uveljavljeno sodno prakso. Sodno prakso pa je oblikovalo Vrhovno sodišče s svojimi konkretnimi sodnimi odločbami. Ustavno sodišče je torej v tem postopku v položaju, da sicer ne presoja ustavnosti pravnega stališča, zavzetega v konkretni sodni odločbi, da pa presoja ustavnost z večimi odločbami uveljavljene sodne prakse.

2. Vrhovno sodišče RS je sicer zavzelo sporno pravno stališče z uporabo pravil o razlagi pravnih norm (interpretacijskih pravil). Do istega stališča pa bi po mojem mnenju prišlo Vrhovno sodišče tudi tedaj, če bi ocenilo, da 72. člena ZDen v tem primeru ni mogoče uporabiti (tudi ne s pomočjo interpretacijskih metod), da torej pravo tega vprašanja sploh ne ureja ter da je mogoče govoriti o pravni praznini. Po določbi drugega odstavka 3. člena Zakona o sodiščih namreč upošteva sodnik, če se civilno-pravna zadeva ne da rešiti na temelju veljavnih predpisov, predpise, ki urejajo podobne primere, če pa je rešitev zadeve kljub temu pravno dvomljiva, odloči v skladu s splošnimi načeli pravnega reda v državi. Pri tem ravna v skladu s pravnim izročilom in z utrjenimi spoznanji pravne vede. Sodnik torej vedno ni le "uporabnik" pravne norme, temveč je pogosto v situaciji, da za posamezen primer določeno pravno pravilo tudi ustvarja. Po mojem mnenju pa je pravilo o dobri veri, ki pride v stvarnem pravu pogosto v poštev na primer v zvezi s pridobivanjem plodov, v zvezi s priposestvom in v zvezi z gradnjo na tujem svetu, tako splošno načelo pravnega reda v državi. Tudi z uporabo analogije bi torej lahko zapolnili morebitno pravno praznino, ki nikakor ni take narave, da bi jo smel in mogel napolniti z vsebino le zakonodajalec.

dr. Lojze Ude